

Bijlage 3. Behandeling van de adviezen, opmerkingen en bezwaren bij het ministerieel besluit tot definitieve opheffing van de bescherming als cultuurhistorisch landschap van het Newfoundland gedenkteken met omgeving in Harelbeke en Kortrijk

Provincie: West-Vlaanderen

Gemeente: Harelbeke, 1ste afdeling, sectie A en Kortrijk, 3de afdeling, sectie A

Objectnummer: 4.03/34022/205.1

-

Dossiernummer: 4.001/34022/107.1

Omschrijving:

Newfoundland gedenkteken met omgeving,
Kortrijksesteenweg Harelbeke, Gentsesesteenweg Kortrijk, Ringlaan Harelbeke en Kortrijk

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel, 21/08/24

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Getekend door: Matthias Diependaele (Sig)
Getekend op: 2024-08-21 21:14:41 +02:00
Reden: ik keur dit document goed

Matthias DIEPENDAELE

1. Advies uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige opheffing

1.1. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 28 november 2023.

De VCOE bracht op 14 december 2023 een **voorwaardelijk gunstig advies** uit over de opheffing van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het opheffingsdossier.

De VCOE formuleert eerst enkele algemene bedenkingen bij het project 'snelle screening (2021-2022)' en de daaruit voortvloeiende opheffingsvoorstellen en geeft daarna een specifiek advies met betrekking tot dit dossier.

ALGEMENE OPMERKINGEN OP HET PROJECT 'SNELLE SCREENING'

Zoals gesteld vindt de commissie het een goede zaak dat werk wordt gemaakt van het evalueren en actualiseren van het beschermde bestand. Het verlies van erfgoedwaarden of het 'algemeen belang' kunnen echter niet zonder meer aangegrepen worden om beschermingen stop te zetten. De procedure vereist steeds een kritische afweging op basis van een eenduidig beoordelingskader, daarbij rekening houdend met de oorzaken van de problematische toestand van de bescherming. Zo benadrukt de parlementaire voorbereiding van het Onroerenderfgoeddecreet: 'In geen geval kan verwaarlozing of gebrek aan onderhoud door de (huidige of vorige) zakelijke rechthouder of beheerder aanleiding geven tot een wijziging of gehele of gedeeltelijke opheffing van de bescherming'. Bij inbreuken op het actief- en passiefbehoudsbeginsel kan een eventuele opheffing van bescherming dus enkel volgen als aangetoond is dat handhaving afgerond, uitgesloten of gehypothekeerd is. Wanneer handhaving in het verleden in gebreke bleef wordt de veroorzaker beloond voor wanbeheer.

Behandeling van het advies:

In het inhoudelijk dossier bij het opheffingsbesluit wordt in de beheershistoriek steeds weergegeven of er sinds de bescherming een handhavingstraject gelopen werd op basis van het beheersarchief van het agentschap Onroerend Erfgoed en informatie van de afdeling Handhaving van het departement Omgeving. In de archieven kan soms niet teruggevonden worden waarom men na een inbreuk of een misdrijf destijds niet is overgegaan tot handhaving. Bij de snelle screening werd steeds nagegaan of de opstart van een handhavingstraject nog opportuun is of niet. Indien een handhavingstraject nog lopende is of opgestart kan worden, wordt er geen procedure tot opheffing van de bescherming opgestart.

Indien nog erfgoedwaarden overblijven moet het eventuele opheffingsvoorstel gebaseerd zijn op grondig en consistent vergelijkend onderzoek, zodat de noodzaak tot opheffing en het belang van het betreffende erfgoedobject in het globale Vlaamse beschermingsbestand steeds goed kan worden ingeschat. Daarbij is belangrijk om niet enkel de erfgoedwaarden toegekend op moment van bescherming te (her)evalueren, maar ook mogelijk bijkomende erfgoedwaarden die vanuit het hedendaagse perspectief van toepassing zijn.

Behandeling van het advies:

De snelle screening van het beschermde bestand had als doel die beschermingen te detecteren die vandaag overduidelijk niet meer aan de hedendaagse selectiecriteria voor bescherming op Vlaams niveau voldoen. Het onderzoek omvatte geen uitgebreide studie per thema of typologie. Waar er nog resterende erfgoedwaarden zijn, wordt door de evaluatie aan de hand van de criteria in het inhoudelijk dossier (3.1. Evaluatie van de opheffing van de bescherming) en in het ministerieel besluit steeds aangetoond dat de opheffing van de bescherming evident is en er door de opheffing geen hiaat in het

beschermde bestand ontstaat. Aangezien het een actuele evaluatie op basis van de hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarden is, hanteert het agentschap steeds de huidige selectiecriteria zoals omschreven in het Onroerenderfgoedbesluit en de huidige erfgoedwaarden zoals omschreven in het Onroerenderfgoeddecreet.

Zonder kritische en eenduidige afweging ontstaan volgens de commissie gevaarlijke precedentes die eigenaars of gebruikers aanmoedigen om beschermingsplichten niet na te leven. Het kan bovendien aanleiding geven tot het in vraag stellen van beschermingen die wel nog toereikend zijn, met de uitholling van het eerdere beschermingsbeleid en het beschermingsinstrument tot gevolg. Vooral de ruime invulling van de rechtsgrond 'algemeen belang' - nochtans voornamelijk bedoeld ter afweging van strijdige ruimtelijke belangen - is in dat verband zorgwekkend. De parlementaire voorbereiding verduidelijkt dat deze mogelijkheid in geen geval een vrijgeleide mag zijn om het belang van een bescherming te ondermijnen.

Behandeling van het advies:

Elk voorstel tot opheffing van de bescherming binnen het project van de evaluatie van het beschermde bestand werd grondig onderzocht, afgewogen en geëvalueerd. De uitgewerkte inhoudelijke dossiers met een overzicht van de individuele en specifieke beschermings- en beheershistoriek zijn hiervan het resultaat.

Bij de opheffingen waar 'algemeen belang' als rechtsgrond voor de opheffing van de bescherming wordt gebruikt, wordt de opheffing bijkomend grondig gemotiveerd door het beschermde goed af te wegen aan de huidige selectiecriteria en erfgoedwaarden. Hierbij wordt aangetoond dat het beschermde goed in haar huidig voorkomen onvoldoende erfgoedwaarde heeft voor een bescherming op Vlaams niveau en de opheffing geen hiaat binnen het beschermde bestand veroorzaakt.

De commissie stelt verder vast dat in het betreffende project de rechtsgrond 'algemeen belang' ook wordt ingeroepen wanneer onoordeelkundige werken, al dan niet vergund, werden uitgevoerd, zelfs wanneer niet alle erfgoedwaarden verdwenen zijn, en dat er niet altijd een passend onderscheid wordt gemaakt tussen de evaluatie van een beschermd monument en van een beschermd stads- of dorpsgezicht of cultuurhistorisch landschap.

Behandeling van het advies:

De rechtsgrond 'de erfgoedwaarden zijn onherstelbaar aangetast of verloren gegaan' (Art. 6.2.1., 1°) veronderstelt een volledig en onherroepelijk verlies en wordt enkel gebruikt wanneer de erfgoedwaarden volledig verdwenen zijn. De rechtsgrond 'algemeen belang' (Art. 6.2.1., 3°) wordt gebruikt wanneer het onroerende goed nog erfgoedwaarden heeft, maar waarbij deze na toetsing aan de selectiecriteria onvoldoende blijken om een bescherming op Vlaams niveau te verantwoorden. Het klopt dus dat in sommige gevallen het onroerend goed nog erfgoedwaarden heeft, al dan niet na onoordeelkundige (vergunde) werken. Door deze resterende erfgoedwaarden te erkennen en te omschrijven aan de hand van de selectiecriteria kunnen deze erfgoedwaarden nog gevrijwaard worden door bijvoorbeeld het onroerende goed vast te stellen in de inventaris.

Bij de evaluatie van het beschermde bestand vertrok het agentschap Onroerend Erfgoed vanuit het beschermingsstatuut waarin het goed beschermd werd en de afbakening. Bij een onroerend goed beschermd als stads- of dorpsgezicht werd bijvoorbeeld niet gekeken naar het interieur, maar naar de verschillende beschermde onderdelen van de site en hun relatie tot elkaar. Bij een beschermd cultuurhistorisch landschap werden de landschappelijke erfgoedkenmerken en -elementen afgewogen enz. In sommige gevallen werd vastgesteld dat het goed beter beschermd wordt onder een ander statuut of met een andere afbakening waardoor de erfgoedwaarden beter gevrijwaard kunnen worden. In die gevallen gaat de opheffing van de bescherming gepaard met een nieuwe bescherming.

De commissie uit bijgevolg haar bezorgdheid over de uitvoering van een 'snelle screening'. De nadruk ligt hier op het afsluiten van dossiers die in het verleden misliepen, zonder dat er een expliciet afwegingskader of breder (beleids)kader is voor de actualisering van beschermingen. De vrees bestaat dat – los van de al dan niet terechte opheffingen - dit een verkeerd signaal geeft naar eigenaars en gebruikers van beschermd erfgoed, te meer gezien thematisch-typologische evaluaties en aanvullende beschermingen uitblijven. De commissie dringt aan in communicatie omtrent opheffingen steeds duidelijk te maken dat verwaarlozing of wederrechtelijke ingrepen hiertoe geen aanleiding kunnen geven.

Behandeling van het advies:

De Beleidsnota Onroerend Erfgoed (2019-2024) van minister Matthias Diependaele, bevoegd voor onroerend erfgoed, kondigde aan dat we het huidige beschermde bestand zullen evalueren op basis van de hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarden. Om te voldoen aan de maatschappelijke vraag om op korte termijn door het volledige pakket beschermd erfgoed te gaan, werkte het agentschap vanaf juli 2021 tot december 2022 aan de 'snelle screening' van het beschermde bestand. Deze snelle screening had als doel om op een termijn van anderhalf jaar die beschermingen te detecteren die vandaag overduidelijk niet meer aan de hedendaagse selectiecriteria voor bescherming voldoen. Een doorgedreven thematisch of typologische afweging was in dit tijdsbestek niet mogelijk. Door de typologische opdeling van het te onderzoeken pakket, werd het wel mogelijk enige vergelijking door te voeren. In dit opzicht werd bij elk voorstel voor opheffing ook nagegaan of de opheffing geen hiaat in het beschermde bestand veroorzaakte.

Tijdens de evaluatie werd steeds bekeken of er nog een lopend handhavingstraject was en of in een bepaald dossier nog handhaving mogelijk was. Voor deze dossiers wordt dan ook geen opheffingsprocedure opgestart. Dit staat ook opgenomen in het eindrapport van de snelle screening (<https://oar.onroenderfgoed.be/publicaties/OAOE/267/OAOE267-001.pdf>).

Bovendien is in alle communicatie over dit project opgenomen dat wanneer er sprake is van verwaarlozing, het agentschap in eerste instantie inzet en aanstuurt op een handhavingstraject. Op de website van het agentschap Onroerend Erfgoed wordt duidelijk gecommuniceerd: "Wanneer er sprake is van verwaarlozing, dan zullen we eerder aansturen op herstel of een schadevergoeding." (<https://www.onroenderfgoed.be/procedure-tot-opheffing>). Op het titelblad van het aanvraagformulier tot opheffing van een bescherming staat "Opgelet! In geen geval kan verwaarlozing of gebrek aan onderhoud aanleiding geven tot een opheffing van de bescherming."

Bijkomend verwijst de commissie naar haar vorige adviezen voor wat betreft de lessen die te trekken zijn uit opheffingsdossiers. De lopende evaluatie van het beschermde bestand zou ook aangegrepen moeten worden om beschermingen die bedreigd zijn prioritair te vrijwaren, en hierover publiek te communiceren.

Behandeling van het advies:

De evaluatie van het beschermde bestand heeft er ook voor gezorgd dat bepaalde sites opgemerkt werden waar recent werken werden uitgevoerd zonder toelating of vergunning of waar er sprake is van verwaarlozing van het beschermde goed. Deze dossiers worden vandaag opgevolgd. Het publiek communiceren van deze trajecten wordt echter niet beschouwd als een goed uitgangspunt voor een constructieve dialoog met de zakelijkrechthouders.

Daarnaast voerde het agentschap een analyse uit op onze databanken om na te gaan voor welke beschermde monumenten gedurende de afgelopen tien jaar geen toelatingen of premies werden aangevraagd. Dat kan immers een signaal zijn dat er mogelijk een verwaarlozingsproblematiek speelt. Dit kadert in het streven naar een proactieve

handhaving. Voor ongeveer 2.000 beschermde monumenten bleek geen toelatings- of premie-aanvraag beschikbaar. Deze lijst is de vertrekbasis om te bepalen voor welke monumenten verdere actie aangewezen is. Niet in alle gevallen zal er immers effectief een probleem zijn. Bovendien neemt het agentschap een studie proactieve handhaving op.

SPECIFIEKE OPMERKINGEN OP DE OPHEFFING VAN DE BESCHERMING ALS CULTUURHISTORISCH LANDSCHAP OMGEVING NEWFOUNDLANDGEDENKTEKEN IN HARELBEKE EN KORTRIJK

De commissie erkent de sterke wijziging van het cultuurhistorisch landschap ten opzichte van het moment van bescherming. Door de aanleg van de Ringlaan werd het beschermde gebied doorsneden en ging de relatie tussen het gedenkteken en de bijna volledig gedempte Leiemeander teloor. Het huidige populierenbestand getuigt niet meer van de historische Leiemeersen, die de oorspronkelijke context vormden van het gedenkteken. De erfgoedwaarde waarvoor de omgeving als cultuurhistorisch landschap werd beschermd is aldus onherroepelijk aangetast.

Volgens de commissie heeft de zone ten zuidwesten van de Ringlaan wel nog steeds een ondersteunende waarde. Ondanks het gebrek aan intrinsieke erfgoedwaarde, is de groene landschappelijke omkadering mee bepalend voor het monumentale uitzicht en de beleving van het gedenkteken. De in 2010 vastgelegde bescherming als monument blijft behouden, maar deze beperkt zich enkel tot het gedenkteken zelf en het omheinde plantsoen. Het lijkt de commissie om die reden nodig om nu de zone ten zuidwesten van de Ringlaan als overgangszone bij het gedenkteken vast te leggen met bijzondere voorschriften. Gezien de projecten voor dit Leiegebied, kan op lange termijn een inplanting en omgevingsaanleg onderzocht worden die beter overeenstemt met de oorspronkelijke landschappelijke en historische intenties, en dit in samenspraak met de betrokken erfgoedgemeenschappen. Een beheersplan lijkt hiervoor een geschikt instrument.

Behandeling van het advies:

De afbakening van een overgangszone bij het bestaande monument kan niet opgenomen worden in de opheffingsprocedure van het cultuurhistorische landschap. Een overgangszone instellen vraagt namelijk een volledig nieuwe bescherming van het monument met inbegrip van een overgangszone.

De zone ten zuidwesten van de Ringlaan bestaat uit een populierenaanplant. De bestemming van deze percelen op het gewestplan is natuurgebied. Deze bestemming verzekert het behoud van het openruimtekarakter rond het monument gezien in natuurgebied niet kan gebouwd worden. De open ruimte rond het gedenkteken als overgangszone aanduiden om het bouwvrij en groen karakter ervan te behouden is bijgevolg niet vereist.

Bij een verdere uitwerking van de voorkeursoplossing (ringtracé) van het kanaal Bossuit-Kortrijk kan de omgeving van het Newfoundlandgedenkteken opgewaardeerd worden. De omgevingskwaliteit van de Leie kan verbeteren, waarbij de context van het gedenkteken meer refereert naar de historische situatie.

Volledigheidshalve wijst de commissie op een discrepantie in het opheffingsbesluit. Bij de procedurestappen en vormvereisten is sprake van onderzoek naar de 'gedeeltelijke opheffing' van de bescherming als cultuurhistorisch landschap, terwijl een gehele opheffing voorligt.

Behandeling van het advies:

Er is inderdaad een discrepantie in het opheffingsbesluit. Onder de procedurestappen en vormvereisten is foutief vermeld dat een gedeeltelijke opheffing werd onderzocht. Artikel 1 van het besluit stelt wel dat het om een gehele opheffing gaat.

Bij de procedurestappen en vormvereisten wordt de zin: *'de gedeeltelijke opheffing van de bescherming als cultuurhistorisch landschap werd onderzocht'* aangepast; 'gedeeltelijke opheffing' wordt vervangen door 'opheffing' gezien de gehele opheffing voorligt.

Conclusie: het advies heeft invloed op het ministerieel besluit, waar het woord 'gedeeltelijk' werd geschrapt bij de procedurestappen en vormvereisten.

1.2. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige opheffing

Het uitgebrachte advies heeft invloed op het ministerieel besluit. Het ministerieel besluit werd als volgt aangepast:

- Bij de procedurestappen en vormvereisten wordt de zin: *'de gedeeltelijke opheffing van de bescherming als cultuurhistorisch landschap werd onderzocht'* aangepast; 'gedeeltelijke opheffing' wordt vervangen door 'opheffing' gezien de gehele opheffing voorligt.

2. Opmerkingen en bezwaren uitgebracht na de voorlopige opheffing en voorafgaand aan de definitieve opheffing

2.1. Openbaar onderzoek en hoorrecht

2.1.1. Stad Harelbeke

De stad Harelbeke organiseerde het openbaar onderzoek van 2 mei 2024 tot en met 2 juni 2024.

Tijdens het openbaar onderzoek werd één bezwaar ingediend. Na het openbaar onderzoek werden twee bezwaren ingediend. Deze worden achtereenvolgens behandeld.

Omwille van privacy-redenen zijn de bezwaren anoniem opgenomen in dit document. Het opheffingsdossier bevat een overzicht van alle bezwaren en de gegevens van de bezwaarindieners.

Tijdens het openbaar onderzoek organiseerde de stad geen hoorzitting.

2.1.1.1. Bezwaar 1 uitgebracht tijdens het openbaar onderzoek:

De bezwaarindiener vraagt in welke mate de beslissing tot opheffing van het cultuurhistorisch landschap rond het Newfoundland gedenkteken werd beïnvloed door de mogelijke plannen om een nieuw tracé in te richten voor het kanaal Bossuit-Kortrijk? Wat is de mogelijke impact van deze plannen op de huidige en eventuele toekomstige lokalisatie van het Newfoundland gedenkteken? Zou er niet beter gewacht worden met het opheffingsbesluit omtrent dit Newfoundland gedenkteken tot er uitsluiting is betreffende het nieuwe tracé van het kanaal Bossuit-Kortrijk?

De bewaarindiener vindt dat het voor de erfgoedwaarde van het Newfoundland gedenkteken van belang is dat de verboden op het optrekken van gebouwen en het plaatsen van reclamepanelen in de directe omgeving van het monument (zoals voorzien in het Besluit van 23/12/1942) in ieder geval behouden blijven. In welke mate is het mogelijk om deze verbodsbepalingen inderdaad te behouden en deel geen deel te laten uitmaken van een beslissing tot opheffing van dit besluit.

Antwoord:

De opheffing van de bescherming kadert in de herziening van het beschermde erfgoedbestand, zoals ingeschreven in de Beleidsnota Onroerend Erfgoed (2019-2024). Het agentschap onderzocht het beschermde bestand aan de hand van een snelle screening die als doel had die beschermingen te detecteren die vandaag overduidelijk niet meer aan de hedendaagse selectiecriteria voor bescherming op Vlaams niveau voldoen. Voor deze beschermingen werd de procedure om de bescherming geheel of gedeeltelijk op te heffen opgestart. Bij voorliggend dossier staat dit los van de mogelijke plannen rond het Kanaal Bossuit-Kortrijk. Het eerste openbaar onderzoek voor het complex project "Opwaardering en/of aanpassing van het kanaal Bossuit-Kortrijk" (kortweg PLAN B-K) liep van 8 april tot en met 14 juni 2024. Het ontwerp voorkeursbesluit voor het complex project PLAN B-K stelt het zogenaamd 'ringtracé' vast als voorkeursoplossing.

Het Newfoundland gedenkteken blijft beschermd als monument en momenteel ook behouden op de huidige locatie. Het agentschap Onroerend Erfgoed volgt de verdere plannen op die kaderen in het Kanaal Bossuit-Kortrijk. Er zijn op dit moment geen plannen voor een eventuele herlokalisatie van het monument.

De verbodsbepalingen hangen samen met het beschermingsbesluit en kunnen niet van kracht blijven indien het beschermingsbesluit opgeheven is. De huidige gewestplanbestemming van de onmiddellijke omgeving van het monument is natuurgebied, waar vanuit de wetgeving op ruimtelijke ordening ook al heel wat restricties zijn met betrekking tot bouwen.

2.1.1.2. Bezwaar 2 uitgebracht na het openbaar onderzoek:

De bezwaarindiener vermoedt dat het gaat om een verkeerde aankondiging. De bezwaarindiener geeft aan dat het aanplakbiljet waarop het openbaar onderzoek werd aangekondigd was aangebracht op een verkeerde plek.

De bezwaarindiener verwijst naar de voorbereiding van de aanleg van het kanaal terwijl er nog geen definitief besluit is betreffende Plan BK. Het vooronderzoek loopt nog, maar het lijkt nu beslist te zijn. Er wordt gevraagd of de oudstrijdersverenigingen en de Canadese overheid weten van dit opheffingsbesluit.

Antwoord:

De Stad Harelbeke heeft samen met de Stad Kortrijk, op wiens grondgebied het beschermd cultuurhistorisch landschap grotendeels ligt, het openbaar onderzoek ingericht. Ze hebben er strikt op toegezien dat alle aanplakkingen (gedocumenteerd met foto's) én alle bekendmakingen op de websites tijdig en correct werden aangebracht. Er werd dus zeker aan de regelgeving voor de aankondiging van een openbaar onderzoek voldaan.

De opheffing van de bescherming kadert in de herziening van het beschermde erfgoedbestand, zoals ingeschreven in de Beleidsnota Onroerend Erfgoed (2019-2024).

Het agentschap onderzocht het beschermde bestand aan de hand van een snelle screening die als doel had die beschermingen te detecteren die vandaag overduidelijk niet meer aan de hedendaagse selectiecriteria voor bescherming voldoen op Vlaams niveau. Voor deze beschermingen werd de procedure om de bescherming geheel of gedeeltelijk op te heffen opgestart. Dit staat los van de mogelijke plannen rond het Kanaal Bossuit-Kortrijk. Het eerste openbaar onderzoek voor het complex project "Opwaardering en/of aanpassing van het kanaal Bossuit-Kortrijk" (kortweg PLAN B-K) liep van 8 april tot en met 14 juni 2024. Het ontwerp voorkeursbesluit voor het complex project PLAN B-K stelt het zogenaamd 'ringtracé' vast als voorkeursoplossing.

Het Newfoundland gedenkteken blijft beschermd als monument en momenteel ook behouden op de huidige locatie. Het agentschap Onroerend Erfgoed volgt de verdere plannen op die kaderen in het Kanaal Bossuit-Kortrijk. Er zijn op dit moment geen plannen voor een eventuele herlokalisatie van het monument.

De zakelijkrechthouders van het herdenkingsmonument zijn op de hoogte gebracht van het voorlopig opheffingsbesluit.

2.1.1.3. Bezwaar 3 uitgebracht na het openbaar onderzoek:

De bezwaarindiener geeft aan dat het aanplakbiljet waarop een openbaar onderzoek werd aangekondigd met betrekking tot de tijdelijke opheffing van 'de bescherming van het Newfoundland monument' was aangebracht op een plek die vrijwel onbereikbaar was gezien de wegenwerken daar. De bezwaarindiener vraagt of het kan dat daarom niet aan de regelgeving voor dergelijke aankondigingen is voldaan. Aangezien het aanplakbiljet op een onbereikbare plaats werd aangebracht, lijkt het de bezwaarindiener logisch dat deze procedure wordt hernomen, met een betere manier van bekendmaking en een nieuwe termijn voor openbaar onderzoek.

De bezwaarindiener vraagt of dit een stap is in het proces rond het project rond de opwaardering Kanaal Bossuit Kortrijk, waarvoor nog geen officieel voorkeursbesluit is genomen. Als dat zo is, dan gaat men hierbij voorbij aan het verbod op vooringenomenheid.

Antwoord:

De Stad Harelbeke heeft samen met de Stad Kortrijk, op wiens grondgebied het beschermd cultuurhistorisch landschap grotendeels ligt, het openbaar onderzoek ingericht. Ze hebben er strikt op toegezien dat alle aanplakkingen (gedocumenteerd met foto's) én alle bekendmakingen op de websites tijdig en correct werden aangebracht. Er werd dus zeker aan de regelgeving voor de aankondiging van een openbaar onderzoek voldaan.

De opheffing van de bescherming kadert in de herziening van het beschermde erfgoedbestand, zoals ingeschreven in de Beleidsnota Onroerend Erfgoed (2019-2024). Het agentschap onderzocht het beschermde bestand aan de hand van een snelle screening die als doel had die beschermingen te detecteren die vandaag overduidelijk niet meer aan de hedendaagse selectiecriteria voor bescherming voldoen op Vlaams niveau. Voor deze beschermingen werd de procedure om de bescherming geheel of gedeeltelijk op te heffen opgestart. Dit staat los van de mogelijke plannen rond het Kanaal Bossuit-Kortrijk. Het eerste openbaar onderzoek voor het complex project "Opwaardering en/of aanpassing van het kanaal Bossuit-Kortrijk" (kortweg PLAN B-K) liep van 8 april tot en met 14 juni 2024. Het ontwerp voorkeursbesluit voor het complex project PLAN B-K stelt het zogenaamd 'ringtracé' vast als voorkeursoplossing.

Het Newfoundland gedenkteken blijft beschermd als monument en momenteel ook behouden op de huidige locatie. Het agentschap Onroerend Erfgoed volgt de verdere plannen op die kaderen in het Kanaal Bossuit-Kortrijk. Er zijn op dit moment geen plannen voor een eventuele herlokalisatie van het monument.

2.1.2. Stad Kortrijk

De Stad Kortrijk organiseerde het openbaar onderzoek van 2 mei 2024 tot en met 2 juni 2024.

Tijdens het openbaar onderzoek werden geen bezwaren ingediend.

Tijdens het openbaar onderzoek organiseerde de stad geen hoorzitting.

2.1.3. Horen zakelijkrechthouders

Het agentschap hoorde één van de zakelijkrechthouders. Ook de op deze wijze geuite bezwaren worden hieronder behandeld.

Omwille van privacy-redenen zijn de bezwaren anoniem opgenomen in dit document. Het opheffingsdossier bevat een overzicht van alle bezwaren en de gegevens van de bezwaarindieners.

2.1.3.1. Bezwaar 1 uitgebracht op 3 mei 2024:

Het monument werd opgericht door Veterans Affairs Canada (Government of Canada), maar wordt beheerd en onderhouden door de Commonwealth War Graves Commission, Central and Southern Europe Area met kantoor in Ieper (België) in opdracht van Veterans Affairs Canada. De bezwaarindiener vraagt om communicatie omtrent dit dossier of het beschermde monument Newfoundland Memorial ook steeds te richten aan het adres in het bezwaarschrift.

De bewaarindiener wijst erop dat het cultuurhistorisch landschap van het Newfoundlandgedenkteken met omgeving is beschermd sinds 1942, maar werd de laatste decennia geplaagd werd door verschillende infrastructuurwerken en de veranderende omgeving. De beslissing tot voorlopige opheffing van de bescherming van dit cultuurhistorisch landschap komt niet als een verrassing, daar de bezwaarindiener ook van mening is dat de erfgoedwaarden van de omgeving uitgedaagd worden.

De bezwaarindiener uit de bezorgdheid over het verdere bestaan en de bescherming van Newfoundland Memorial, beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door een sociaal-culturele, historische en artistieke erfgoedwaarde. Dit beschermde monument is namelijk geïntegreerd in het cultuurhistorisch landschap dat nu mogelijk haar beschermde status verliest. Bovendien vormt Plan B-K, het toekomstige kanaal Bossuit-Kortrijk, waarvan de voorkeursoplossing momenteel het ringtracé inhoudt, een bijkomende bedreiging voor het verdere bestaan van ons beschermd monument. Newfoundland Memorial ligt namelijk integraal in de contouren van de beoogde projectzone van het nieuwe kanaal.

Om deze redenen creëren de beoogde plannen bovendien onduidelijkheid over de verantwoordelijkheid inzake periodiek onderhoud en restauratie van het beschermde monument. De toekomst van het monument, zoals deze vandaag bestaat, komt potentieel in gevaar. Hierdoor heeft de bezwaarindiener vragen omtrent regulier onderhoud en de eigen toekomstplannen voor dit monument, die nu voor onbepaalde tijd on hold moeten blijven staan. Het verdere bestaan en het behoud van de beschermde status van het Newfoundland Memorial zijn de prioriteiten van de bezwaarindiener.

De bezwaarindiener vraagt of er een onderhoud met de betrokken diensten, waaronder het Agentschap Onroerend Erfgoed, het onderzoeksconsortium Sweco-Arcadis en de steden Kortrijk en/of Harelbeke, georganiseerd kan worden, zodat er samen naar een geschikte oplossing gezocht kan worden.

Antwoord:

Het bijkomende adres zal tijdens het vervolg van deze procedure ook betekend worden.

De opheffing van de bescherming kadert in de herziening van het beschermd erfgoedbestand, zoals ingeschreven in de Beleidsnota Onroerend Erfgoed (2019-2024). Het agentschap onderzocht het beschermd bestand aan de hand van een snelle screening die als doel had die beschermingen te detecteren die vandaag overduidelijk niet meer aan de hedendaagse selectiecriteria voor bescherming voldoen op Vlaams niveau. Voor deze beschermingen werd de procedure om de bescherming geheel of gedeeltelijk op te heffen opgestart. Dit staat los van de mogelijke plannen rond het Kanaal Bossuit-Kortrijk. Het eerste openbaar onderzoek voor het complex project "Opwaardering en/of aanpassing van het kanaal Bossuit-Kortrijk" (kortweg PLAN B-K) liep van 8 april tot en met 14 juni 2024. Het ontwerp voorkeursbesluit voor het complex project PLAN B-K stelt het zogenaamd 'ringtracé' vast als voorkeursoplossing.

Het Newfoundland gedenkteken blijft beschermd als monument en momenteel ook behouden op de huidige locatie. Het agentschap Onroerend Erfgoed volgt de verdere plannen op die kaderen in het Kanaal Bossuit-Kortrijk. De plannen rond het nieuwe kanaal zijn nog niet in detail uitgewerkt, de timing ervan is nog niet bepaald. Het is ook nog niet zeker dat het monument zou moeten verplaatst worden. Onroerend Erfgoed heeft periodiek overleg met de bezwaarindiener. Het voorliggende opheffingsvoorstel werd er besproken. Het verdere toekomstige beheer van het monument en de eventuele impact van de uitgewerkte plannen voor het nieuwe kanaal zullen op dit overleg verder besproken worden.

2.2. Conclusie

De adviezen en bezwaren uitgebracht na de voorlopige opheffing en voorafgaand aan de definitieve opheffing hebben geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit. Het inhoudelijk dossier noch het ministerieel besluit werden aangepast na de voorlopige opheffing.